

Notulen reflectiebijeenkomst MCC-19 simulatie

Aanleiding

Op 14 oktober vond een simulatie plaats van het besluitvormingsproces MCC-19. Hiernaartoe hebben zowel het OMT als het MIT simulatie-adviezen aangeleverd. 16 november vond de reflectiebijeenkomst hierover plaats. Hoe is het ambtelijke proces tot aan de politieke besluitvorming verlopen? Wat kunnen we hiervan leren voor een volgende (niet-gesimuleerde) besluitvormingsronde? Welke werkafspraken kunnen we maken om het proces tot aan de politieke besluitvorming verder te stroomlijnen? Het doel van de reflectiebijeenkomst was om samen met 5.1.2e en de meest betrokken departementen te reflecteren op het ambtelijke deel van het besluitvormingsproces, hier lessen uit te trekken, en tot werkafspraken te komen. De bijeenkomst werd door 5.1.2e de 5.1.2e van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, voorgezeten aan de hand van ingestuurde vragen door de deelnemers. Het verslag concludeert met de overeen gekomen werkafspraken.

Aanwezig:

- 5.1.2e 5.1.2e SZW, 5.1.2e
- 5.1.2e (ASEA, verslag)
- 5.1.2e (ASEA)
- 5.1.2e (ASEA)
- 5.1.2e 5.1.2e OMT)
- 5.1.2e 5.1.2e MIT)
- 5.1.2e (AZ)
- 5.1.2e (AZ)
- 5.1.2e (EZK)
- 5.1.2e (EZK)
- 5.1.2e (VWS)
- 5.1.2e (VWS)

1. Het is onwaarschijnlijk dat er een dashboard ontwikkeld kan worden met één ‘maatschappelijke R’, die gelijkwaardig is aan de epidemiologische R. In deze wetenschap: **kan er door het MIT/OMT gereflecteerd worden op hoe het maatschappelijke beeld (bijv. een SME-dashboard) op dezelfde manier wordt gewogen als het epidemiologische beeld? Hoe zorgen we gezamenlijk ervoor dat de bredere afweging goed plaatsvindt?**
2. Voor de simulatie hebben OMT en MIT afzonderlijk van elkaar adviezen opgesteld (deels gebaseerd op verschillende informatie). Hierdoor was het niet mogelijk om maatregelen integraal te beoordelen op effecten op virusbestrijding versus maatschappelijke effecten. **Kan een integraal afwegingskader nuttig zijn om dilemma’s en keuzemogelijkheden goed in beeld te brengen? Kan een dergelijke kader door OMT en MIT worden opgesteld? En algemener: hoe kan de samenwerking en afstemming tussen OMT en MIT het beste worden georganiseerd?**
3. **Kan het MIT op regelmatige basis een (cijfermatige) “stand van de maatschappij”-beeld presenteren zodat dit naast de stand van de epidemie kan worden gezet en kan bijdragen aan een bredere afweging? Op welke indicatoren/elementen zou dan kunnen worden ingegaan?**
Vragen 1, 2, en 3 zijn gezamenlijk behandeld.

- De 5.1.2e van het MIT benadrukt deze vraag als de kernvraag, en stelt voor om de afwegingskaders van het OMT en MIT op elkaar aan te laten sluiten.
 - De 5.1.2e van het OMT wenst niet tot een coördinatie van beide adviezen te gaan, en is van mening dat het OMT zich alleen tot het medische- en epidemiologische beeld moeten beperken. De afweging van de adviezen moet op het niveau van het landsbestuur komen. Hoewel dit ingewikkelde afwegingen zijn, komt het op politieke keuzes aan.
 - De 5.1.2e van het MIT is het eens dat de afweging bij de politiek ligt, maar brengt het belang van interactie-effecten in en onderstreept het belang van goede communicatie tussen het OMT en MIT. Het OMT heeft inzicht hoe maatregelen gedrag veranderen, wat weer relevant is voor de adviezen van het MIT.
 - EZK brengt in dat zolang het medisch- en epidemiologische beeld het toelaten, je maatregelen wil hebben die de laagste SME-impact hebben en ziet niet hoe deze interactie tussen het OMT en MIT de onafhankelijkheid zou aantasten. Ook wordt het belang van relevante SME-data onderstreept.
 - SZW brengt in dat het lastig is voor het MIT om maatregelen te beoordelen op maatschappelijke en economische impact zonder bekend te zijn met de epidemiologische noodzaak en effectiviteit.
 - De deelnemers zijn het eens dat de besluitvormingstafel breder is dan eerst. Hiermee kan de weging ook anders zijn.
 - VWS brengt in dat tussen de informatie voor besluitvorming nog een stap zit, wat is er nodig om een goede afweging te kunnen maken met de advisering van het MIT. Dit veronderstelt een afwegingskader.
 - De 5.1.2e van het MIT benoemt dat dit onderdeel is van het werkprogramma. Dit werkprogramma bestaat uit: (1) ontwikkeling fiches en impactladder maatregelen, (2) ontwikkeling dashboard en model maatschappelijke indicatoren, (3) ontwikkeling afwegingskader maatschappelijke impact. Focus ligt nu bij de ontwikkeling van het dashboard met SME-effecten, waarbij MIT graag met het OMT wil optrekken om naar interacties te kijken.
4. Er is behoefte om te differentiëren/prioriteren tussen sectoren/doelgroepen (bijv. essentiële diensten, onderwijs, sport, jongeren, langdurige zorg) bij het nemen van maatregelen. **Kan dit een onderdeel zijn van de adviesaanvragen aan het OMT en MIT? Kan het MIT nadenken over een afwegingskader in de prioritering van sectoren/groepen?**
- Inleidend stelt VWS dat dit er ook voor kan zorgen om de besluitvorming scherper te maken.
 - De 5.1.2e van het OMT geeft aan een dergelijk kader gemaakt te hebben voor VWS. Een kader met risico's per sector. Zo hebben de evenementen- en horecasector het hoogste risico. Uiteindelijk is dit ook weer een politieke afweging.
 - De deelnemers zijn het eens dat deze ladder over risico's met sectoren gedeeld wordt met het MIT. VWS benoemt dat interessant kan zijn om aan de hand van deze ladder te kijken wat de consequenties kunnen zijn op SME-gebied.
5. **Kan het OMT reflecteren op het doen van voorstellen voor het nemen van individuele maatregelen in het advies, terwijl tegelijkertijd geen inzicht bestaat in de effectiviteit van individuele maatregelen?**

- Aansluitend op de vorige vraag stelt EZK dat prioritering van sectoren niet hetzelfde is als maatregelen prioriteren. Er valt nog meer te winnen als zowel OMT als MIT iets zouden kunnen zeggen over individuele maatregelen.
- De 5.1.2e van het OMT benoemt dat zo'n prioritering van individuele maatregelen niet mogelijk is omdat de effectiviteit contextafhankelijk en dynamisch is. Dit heeft o.a. te maken met naleving, type virus, ouderen, en nieuwe varianten.
- EZK begrijpt dat context allesbepalend is, maar vraagt zich sterk af waarom er dan één specifieke maatregel in het simulatieadvies van het OMT is opgenomen. Dit is vervolgens ook niet uit te leggen aan de sector. Er moet meer iets van een grijs gebied bestaan waarin we iets kunnen zeggen over de effectiviteit van individuele maatregelen.
- De 5.1.2e van het OMT benoemt dat de individuele maatregel in het simulatieadvies met name was bedoeld voor de discussie. Het OMT zou in principe iets kunnen zeggen over individuele maatregelen, maar in de praktijk adviseren ze over bundels die contextafhankelijk zijn. Zo waren de effecten van (bundels van) individuele maatregelen in de 2^e golf totaal anders dan in de 1^e golf.
- SZW benoemt het belang van samenwerking tussen het OMT en het MIT. Kunnen het OMT en MIT in contact blijven over de dingen die je wel kan zeggen?

6. Hoe kunnen MIT en OMT bijdragen aan het overbrengen van belangrijke communicatieboodschappen (bijvoorbeeld over naleving en gedrag)?

- De 5.1.2e van het OMT zegt dat hij zijn optreden heeft proberen te beperken tot de kamerbriefings, onderlinge afspraak was ook om niet in de media te treden.
- De 5.1.2e van het MIT is ook niet van plan toe te treden tot de meningencarrousel. Wel ochtendnieuws, geen avondprogramma's. Voor het geval het een heftigere tijd wordt is een woordvoeder aangenomen die voor een eenduidige boodschap kan zorgen. Naast kamerbriefings vindt het MIT de dialoog met de samenleving ook van groot belang. Hiervoor worden momenteel praktijkkringen opgericht. Ook transparantie is van groot belang.
- EZK is benieuwd naar hoe het perspectief van de sectoren wordt meegenomen in de praktijkkringen, en AZ vraagt hoe je de onafhankelijkheid borgt.
- De 5.1.2e van het MIT reageert dat ze met sectoren in gesprek zijn over allerlei zaken, en hen goed gaan benutten, ook voor vroege signalen. De praktijkkringen wordt gevraagd zo goed mogelijk informatie aan te leveren over signalen uit hun praktijk. Wat hiervoor bij de departementen ligt wordt ook benut. De kwaliteit van de aangeleverde informatie zorgt ervoor dat het MIT de onafhankelijkheid kan controleren. De praktijkkringen gaan niet om belangen of meningen.
- EZK benoemt de Maatschappelijke Klankbordgroep die nu nog bestaat: vertoont deze overlap met de praktijkkringen? Goed om hiernaar te kijken als de praktijkkringen verder ontwikkeld zijn. De klankbordgroep/praktijkkringen kunnen waarschijnlijk het best bij het MIT belegd zijn.
- SZW brengt de vraag op van de persconferentie als communicatiemiddel, is dit nog wel effectief?

7. Hoe borgen we dat OMT en MIT op hetzelfde moment dezelfde informatie krijgen?

- Aan de voorkant ontvangen het OMT en MIT dezelfde informatie in de adviesaanvraag.
- De 5.1.2e van het OMT vermeldt dat het OMT op vrijdag vergadert, maar dat adviezen vertrouwelijk zijn.

- De **5.1.2e** van het MIT benadrukt dat het van belang is dat de adviezen over dezelfde maatregelen gaan en verzoekt daarom de OMT-voorzitter om elkaar op de hoogte te houden van de adviezen.
- De **5.1.2e** van het OMT is akkoord met het delen van (onderdelen van) vertrouwelijke adviezen als de minister van VWS hiermee akkoord is. Dit is niet aan de voorzitter van het OMT om te bepalen. De minister van VWS moet zich daarbij ook realiseren dat hij dan met onbekende dingen kan worden geconfronteerd.
- Het moment van de persconferentie bepaalt momenteel de afronding van het besluitvormingsproces, maar foutjes in het laatste stukje liggen wel op de loer als de situaties weer slechter worden. De deelnemers zijn het er over eens dit onderwerp verder te bespreken in een BWO na het volgende BWO. Hoe houden we voldoende ruimte voor ambtelijke weging als de druk er op komt.

De **5.1.2e SZW sluit de bijeenkomst af met het schetsen van de werkafspraken die uit de bespreking voortvloeien.**

- Zelfde informatie aanleveren aan OMT en MIT. Politiek opvolgen hoe informatiedeling over de inhoud van de adviezen tussen de voorzitters OMT en MIT kan (i.h.k.v. vertrouwelijkheid).
- Er komt geen integraal kader voor het OMT en MIT. Wel wordt het belang van aansluiting tussen de kaders onderkend. Het MIT gaat kijken hoe ze op het kader van het OMT kunnen aansluiten. MIT gaat eveneens verder met de ontwikkeling van een SME-dashboard (claim voor SZW volgt), ontwikkeling fiches en impactladder van maatregelen en ontwikkeling van een afwegingskader.
- Laatste fase van het besluitvormingsproces nogmaals onder de loep nemen. Dit komt niet terug in het komende BWO, maar mogelijk in een later BWO
 - Hier ambtelijk nog naar kijken. Is het proces nu voldoende ambtelijk geborgd? En is de persconferentie het juiste sluitstuk?
 - Achterliggende vraag: hoe zorgen we ervoor dat de besluitvorming in de crisisfase niet versmalt in de praktijk.
- VWS, EZK en SZW bezien in overleg met het MIT in hoeverre de maatschappelijke klankbordgroep nog toegevoegde waarde heeft in het licht van (overlap met) de praktijkkringen